

AUDITORLIK FAOLIYATINI TARTIBGA SOLUVCHI MILLIY STANDARTLAR TAHLILI

Turayeva Gulizahro

Gulisaton davlat universiteti dotsenti

Baxtiyorov Abdurahmon

Gulisaton davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi auditorlik faoliyatini tartibga soluvchi milliy standartlarning mazmuni, ahamiyati, auditorlik amaliyotidagi o'рни hamda ularni takomillashtirish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: auditorlik faoliyati, milliy standartlar, audit sifati, auditorlik xulosasi, moliyaviy hisobot

Аннотация: В данной работе анализируются содержание, значение, роль в аудиторской практике и вопросы совершенствования национальных стандартов, регулирующих аудиторскую деятельность.

Ключевые слова: аудиторская деятельность, национальные стандарты, качество аудита, аудиторский отчет

Annotation: This thesis analyzes the content, significance, role in auditing practice and issues of their improvement of national standards regulating auditing activities.

Keywords: auditing activities, national standards, audit quality, audit report, financial reporting

Kirish: Bugungi kunda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi, investitsion muhitning yaxshilanishi va xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatining shaffofligini ta'minlashda auditorlik faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi. Auditorlik tekshiruvlari orqali korxonalarning moliyaviy hisobotlari haqqoniyligi baholanadi hamda manfaatdor

tomonlarga ishonchli axborot taqdim etiladi. Auditorlik faoliyatining samarali amalga oshirilishi esa uni tartibga soluvchi milliy standartlar mavjudligiga bog'liqdir. Shu sababli auditorlik faoliyatini tartibga soluvchi milliy standartlarni tahlil qilish dolzarb ilmiy-amaliy masala hisoblanadi.

Auditorlik tekshiruvi samarali tashkil etilishi uchun avvalo tekshiruvning maqsadi, hajmi, muddati hamda tekshiriladigan yo'nalishlar aniqlab olinadi.

1-jadval.

O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatining milliy standartlari

No	Standart raqami	Standart nomi	No	Standart raqami	Standart nomi
1	3	Auditni rejalashtirish	11	24	Moliyaviy hisobotda chalkashliklar aniqlanganda auditorlik tashkilotining ish tutishi
2	4	Auditorlik tashkilotining ichki standartlariga qo'yiladigan talablar	12	25	Auditorlik tekshiruvi o'tkazilayotganda me'yoriy-huquqiy hujjatlarga rioya etilishini tekshirish
3	5	Audit ishining sifatini nazorat qilish	13	31	Xo'jalik yurituvchi subyekt faoliyati bilan tanishish
4	6	Auditni hujjatlashtirish	14	50	Auditorlik dalillari
5	9	Muhimlik va auditor tavakkalchiligi	15	55	O'zaro bog'liq shaxslar o'rtasidagi bitimlar bo'yicha auditorlik dalillarini olish tamoyillari
6	10	Moliya hisoboti tarkibida boshqa ma'lumotlar	16	56	Moliyaviy hisobot tuzilgan sanadan keyingi hodisalar
7	11	Kompyuterda ishlangan ma'lumotlar auditi	17	60	Boshqa auditorning ish natijalaridan foydalanish
8	13	Tahliliy amallar	18	70	Auditorlik hisoboti va moliyaviy hisobot bo'yicha auditorlik xulosasi
9	14	Auditorlik tanlash	19	80	Maxsus savollarni tekshirish natijalari bo'yicha auditorning hisoboti
10	16	Ekspert ishidan foydalanish	20	90	Auditorlik tashkilotining kasbga doir xizmatlari

Milliy standartlarda auditorlik dalillarini yig'ish masalasiga ham alohida e'tibor qaratilgan. Auditor o'z xulosasini asoslash uchun yetarli va ishonchli dalillarga ega bo'lishi zarur. Bunday dalillar buxgalteriya hujjatlari, bank ma'lumotlari, shartnomalar, inventarizatsiya natijalari, uchinchi shaxslar bilan o'zaro hisob-kitoblar hamda boshqa hujjatlar orqali olinadi. Auditorlik dalillarining yetarliligi va ishonchliligi audit xulosasining sifatini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Agar auditor yetarli dalillarga ega bo'lmasa, uning xulosasi noto'g'ri bo'lishi mumkin. Milliy standartlarda auditorlik xulosasini rasmiylashtirish qoidalari ham belgilangan. Auditor tekshiruv yakunida moliyaviy hisobotlarning haqqoniyligi yuzasidan o'z fikrini bildiradi. Auditorlik xulosasi ijobiy, shartli ijobiy, salbiy yoki fikr bildirishdan bosh tortish shaklida bo'lishi mumkin. Ushbu xulosa investorlar, kreditorlar, soliq organlari va boshqa manfaatdor tomonlar uchun muhim axborot manbai hisoblanadi. Shu bois auditorlik xulosasi aniq, asosli va belgilangan standartlarga mos ravishda tuzilishi zarur.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, auditorlik faoliyatini tartibga soluvchi milliy standartlar auditorlik tizimining asosiy me'yoriy-huquqiy va metodologik bazasini tashkil etadi. Ular auditorlik tekshiruvlarining yagona tartib asosida amalga oshirilishini ta'minlab, auditorlik xizmatlarining sifatini oshirish, moliyaviy hisobotlarning ishonchliligini mustahkamlash hamda iqtisodiy shaffoflikni ta'minlashga xizmat qiladi. Milliy standartlar auditorlik jarayonining barcha bosqichlarini - rejalashtirish, auditorlik dalillarini yig'ish, ichki nazorat tizimini baholash, auditorlik riskini aniqlash va auditorlik xulosasini rasmiylashtirish jarayonlarini qamrab olishi bilan ahamiyatlidir. Shu

orqali auditorlik faoliyatida xolislik, mustaqillik va professional etika tamoyillari ta'minlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi. "Auditorlik faoliyati to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent, 2021.
2. Do'smurotov R.D. Audit asoslari. – T.: O'zbekiston milliy entsiklopediyasi, 2003. – 612 b.
3. Fayziev Sh.N., Dusmurotov R.D., Karimov A.A., Kuziev I.N., Avlokulov A.Z. Audit: darslik. – T.: Iqtisod-Moliya, 2015. – 430 b.
4. Kuziev I., Tuychiev A., Xojiev M., Yakubov M. Vnutrenniy audit. – T.: Iqtisod-Moliya, 2019. – 421 b.
5. Nurumbetova, S. A. (2021). Ishni sudga qadar yuritish bosqichida ekspertiza xulosalarini baholash. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(10), 1110-1115.
6. Dekhkambayeva, Z., Nishanova, Y., & Toshboeva, N. (2025). Improving educational effectiveness in teaching radionuclide-negative breast cancer through comprehensive radiodiagnosis. *International journal of medical sciences*, 1(4), 108-112.
7. Allarovna, N. S. Criminal-legal Description of Crimes Related to Extremism. *World Bulletin of Management and Law*, 30, 5-7.
8. Дехкамбаева, З. А. (2026). Психодиагностические методики комплексного изучения личности. *Shokh library*, 1(1).
9. Nurumbetova, S. (2023). Modern opportunities and prospects for development expert-criminalistic activity. *Modern Science and Research*, 2(9), 415-419.
10. Дехкамбаева, З. А. (2023). STEAM-технологии-как мощный инструмент для развития математических навыков у детей. *Новости образования: исследование в XXI веке*, 1(11), 526.

11. Najmutdinova, D. K., Kamilova, I. A., & Umarov, A. R. (2023). Pelvic Organ Prolapse, Methods of Surgical Correction of Pelvic Organ Prolapse, Literature Review. Central Asian Journal of Medical and Natural Science, 4(1), 16-19.
12. Kamilova, I. A. (2020). Individual prediction of the development of cervical intraepithelial neoplasia in women to medical and social risk factors. Toshkent tibbiyot akademiyasi axborotnomasi,(1), 112-115.
13. Abdurasulovna, K. I., & Oybekovna, K. S. (2025). Predicting preeclampsia in early pregnancy. France-scientific review of the problems and prospects of modern science and education, 1(4), 23-26.
14. DK Najmutdinova, D. X. (2024). Exploring the Correlation between Luteinizing Hormone and Prolactin Levels in Women with COVID-19-induced Menstrual Abnormalities.
15. Kamariddinovna, N. (2022). Evaluation of Clinical Effectiveness Of Pathogenetically Oriented Therapy For Cervical Intraepithelial Neoplasia. Journal of Pharmaceutical Negative Results,[Internet], 2665-2668.